

Тамара Цамоња-Игњатовић*

Факултет политичких наука, Универзитет у Београду

Анита Д. Бургунд**

Факултет политичких наука, Универзитет у Београду

Марина Ж. Пантелић***

Факултет политичких наука, Универзитет у Београду

СТУДЕНТСКО ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВНОГ ПРОГРАМА СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ И СОЦИЈАЛНОГ РАДА

Сажетак

Евалуација вредности неког студијског програма представља процену задовољства различитим аспектима његових непосредних корисника – у овом случају студената социјалне политике и социјалног рада. Овај рад има за циљ да прикаже резултате евалуације студијских програма основних и мастер академских студија Социјалне политике и социјалног рада на Факултету политичких наука Универзитета у Београду. Евалуација је усмерена на организацију и садржај студијских програма, на однос студената и наставника према њима, као и на предности и слабости ових програма и начин њиховог унапређења. У периоду од јануара до јуна 2016. године спроведене су анкете, фокус групе са студентима и индивидуални интервјуи са наставницима у циљу прикупљања неопходних података. Резултати су указали да су студенти и наставници задовољни уведеним иновацијама, пре свега садржајем ових курсева и квали-

---

* Редовни професор

** Асистент

*** Асистент

тетом наставе која им омогућава даље усавршавање знања и практичних вештина релевантних за будућу праксу. Истакнута је већа потреба за праксом, као и за другачијом организацијом наставе, што је у односу на реалне могућности студената за похађање наставе, тренутно теже реализовати. Препоруке полазника курсева указују на то да би било веома корисно у будућности смањити број теоријских, политиколошких предмета и проширити фонд часова постојећих курсева или обогатити садржаје програма још неким курсевима релевантним за социјалну заштиту, а који тренутно недостају.

Кључне речи: евалуација, студијски програм, социјални рад, социјална политика.

1. ПОЈАМ ЕВАЛУАЦИЈЕ И ЦИЉЕВИ ИСТРАЖИВАЊА

Евалуација је систематична и објективна процена пројекта који је у току или завршен, програма или политике, њеног дизајна, имплементације и резултата.¹⁾ У најширем смислу, евалуација се бави ефикасношћу, односно проверава да ли је све што је предвиђено и урађено и до каквих је то ефеката довело.²⁾ Резултати евалуације доприносе одржању или унапређењу квалитета неког програма, а такође, омогућавају да будуће планирање буде засновано на доказима. Другим речима, евалуација представља саставни део актуелног циклуса планирања програма, његове имплементације и унапређења.³⁾

Евалуација васпитно-образовног процеса подразумева прикупљање података и информација о активностима, у сврху доношења одлука у васпитању и образовању.⁴⁾ Наставни процес може се евалуирати током његова трајања (формативна евалуација), када представља корисно упутство како најбоље остварити постављене циљеве, или на крају одређеног курса, семестра или године (сумативна евалуација), када се утврђује у којој мери је програм оства-

1) Розалија Бако, *Развојне вјештине НВО-а – Евалуација и мониторинг*, Регионални центар за околиш за централну и источну Европу, 2002, стр. 7.

2) Невенка Жегарац, Мирослав Бркић, Тамара Цамоња-Игњатовић, *Оперативно планирање у центрима за социјални рад*, Републички завод за социјалну заштиту, Београд, 2010, стр. 120.

3) Michael Quinn Patton, *Qualitative Research and Evaluation Methods*, (3ed Ed.), Sage Publications, Inc., Thousand Oaks, London, New Delhi, 2002.

4) Исто

рио постаљене циљеве.⁵⁾ Приликом евалуације наставног процеса могуће је користити различите евалуацијске поступке као што су анкетирање, интервјуисање, праћење и посматрање наставног процеса, процењивање и просуђивање и сл.

Значајан аспект процене вредности неког студијског програма је процена задовољства његових непосредних корисника – у овом случају студената социјалне политике и социјалног рада. Евалуација студијског програма Социјалне политике и социјалног рада на Факултету политичких наука Универзитета у Београду, чији ће резултати бити укратко представљени, део је рада на Темпус пројекту (*Strengthening Higher Education for Social Policy making and Social Services delivery – SHESPSS*).⁶⁾ Пројекат је имао за циљ развој и унапређење постојећих образовних програма у области социјалне политике и социјалног рада, како би образовни систем понудио квалификоване професионалце у овој области потребне на тржишту радне снаге у Републици Србији.

Конкретно, евалуација је усмерена на организацију и садржај студијских програма, на однос студената и наставника према њима, као и на снаге и слабости ових програма и начин њиховог унапређења. У периоду од јануара до јуна 2016. године спроведене су анкете, фокус групе са студентима и индивидуални интервјуи са наставницима у циљу прикупљања неопходних података. Како програми основних и мастер академских студија социјалне политике и социјалног рада на Факултету политичких наука нису уведени Темпус пројектом, већ је само реч о имплементацији четири курса на мастер (*Мултикултурални социјални рад и антидискриминативне политике и праксе, Групна динамика и процеси, Анти-социјално понашање и Анализе социјалних политика*),⁷⁾ односно

---

5) Bora Simmons, *Designing Evaluation for Education Projects*, Office of Education and Sustainable Development, NOAA, USA, 2005.

6) Пројекат је настао сарадњи шест универзитета и четири професионалне организације: Универзитета у Нишу, Универзитета у Београду, Универзитета у Новом Саду, Универзитетског колеџа Зеланд из Данске, Катанијског универзитета из Италије, Института за образовање Лондонског универзитета из Енглеске, Републичког завод за социјалну заштиту, Центра за самостални живот особа са инвалидитетом, Удружења стручних радника социјалне заштите Србије и Асоцијације центара за социјални рад Србије.

7) *Мултикултурални социјални рад и антидискриминативне политике и праксе* – циљ овог курса је анализа специфичности различитих врста дискриминације, затим мера социјалне политике усмерених ка њеном сузбијању у различитим друштвеним подручјима, као и стицање знања и вештина о концептима, политикама, програмима и методама мултикултуралне, антидискриминативне и антипотчињавајуће праксе. *Групна динамика и процеси* – циљ курса је стицање знања о групним процесима који се одвијају у социјалном раду у различитим групама. На овом предмету, осим теоријских и методолошких знања, студенти кроз едукативно-искуствен рад стичу прилику да

два курса на основним академским студијама (*Системски приступ у социјалном раду и Комуникацијске вештине*),⁸⁾ фокус евалуације је управо на новим курсевима, праћен појединим проценама и коментарима целокупних програма, док је сама евалуација усмерена ка остварењу следећих специфичних циљева:

1. Установити редовност студената у похађању наставе, као и коришћење консултација у оквиру евалуираних курсева и студијских програма;
2. Испитати ниво задовољства садржајем и квалитетом наставе код студената;
3. Утврдити ниво задовољства корисношћу и организацијом наставе курсева и програма у целини;
4. Испитати ниво задовољства радом наставника и сарадника ангажованих на курсевима и програму у целини, као и
5. Установити како наставници оцењују релевантност садржаја и организацију студијских програма спрема очекиваних исхода тих програма.

2. МЕТОДЕ ИСТРАЖИВАЊА

Евалуација курсева је спроведена применом мешовитог метода, као и техника за прикупљање квантитативних и квалитативних података. Коришћене су следеће технике прикупљања података: упитник за евалуацију садржаја студијског програма, упитник

доживе, разумеју и разрешавају различите врсте интрапсихичких и интерперсоналних конфликта.

Антисоцијално понашање – циљ курса је оспособљавање студената за рад са особама са антисоцијалним понашањем и њиховим жртавама на основу сазнања о терисјким концептима, факторима ризика и факторима заштите, успешним интервенцијама и техникама рада са особама са антисоцијалним понашањем и њиховим жртавама.

Анализе социјалних политика – циљ курса је стицање аналитичких знања и вештина из области социјалних политика, развијање критичке анализе постојећих и предложених програма и мера социјалне политике, увиђање начина на који политика утиче на праксу и на доношење одлука, као и анализирање и конципирање извештаја о социјалној политици.

- 8) Системски приступ у социјалном раду – курс има за циљ да студенте уведе у системски начин размисљања и омогући развој вештина системског рада са појединцем, породицом и другим еко-системима којима припада, оспособљавајући студенте за ефикасно коришћење ресурса корисника и његове непосредне околине у решењу социјалних проблема, превазилажењу застоја и развијању капацитета за ефикасно решавање проблема и успешно задовољење потреба.
- Комуникацијске вештине – циљ курса је стицање основних вредности, нових знања и вештина комуникације неопходних за свакодневни рад социјалних радника усвајањем концепата, развијањем интересовања и рефлексивне праксе у контексту социјалног рада.

за евалуацију курсева, фокус групе са студентима и интервју са наставницима.

Квантитативни део методологије обухвата два упитника која су намењена студентима, а евалуирају студентски програм и нововедене курсеве. Упитници поред општих демографских података, укључују просечну оцену током студирања и статус студента (буџет, самофинансирање).

Оцена студијског програма се утврђује шестостепеном скалом Ликертовог типа која се односи на садржај програма, организацију програма и процену квалитета програма. Поред ових питања студентима је остављена могућност да дају коментар о снагама и слабостима програма, као и предлоге за унапређење наставе.

Упитник за евалуацију појединачних курсева такође обухвата општи део који се односи на статус студента и демографске податке, а поред тога укључује петостепене скале процене које се односе на студентске процене о извођењу наставе и консултацијама, оцени садржаја курса, оцени квалитета наставе, оцени корисности курса, организације и рада наставника и асистента на датом курсу. И овај упитник укључује коментар студента о предностима, слабостима и предлозима за унапређење курса.

Квалитативне методе укључивале су фокус групе са студентима који су похађали нове курсеве, као и интервјуе са наставницима који су учествовали у извођењу истих.

Фокус групе са студентима су организоване тако да се кроз питања дискутују тематске целине везане за садржај курса и програма, организацију студентског програма и курса, корисност студијског програма и курса и квалитет наставе на курсу. Организоване су две фокус групе. Прва је вођена са шест студената мастер академских студија социјалног рада (5) и социјалне политике (1), а друга фокус група укључивала је седам студената основних академских студија.

Обављени су и интервјуи са четири наставника нових курсева на мастер академским студијама социјалног рада и социјалне политике. На основу њихових одговора, урађена је квалитативна анализа програма.

Интервјуи са наставницима су укључивали теме релевантности и јасноће садржаја студијског програма спрам улоге социјалног радника, процену повезаности циљева предмета са исходима програма мастер студија, у којој мери садржај предмета припрема студенте за улогу социјалног радника, како наставници процењују организацију студентског програма, како би унапредили студент-

ски програм и шта још сматрају важним за реализацију студијског програма.

3. РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Резултати анализе података биће изложени у односу на постављене циљеве евалуације и то у деловима који се односе на процес и на исход студијског програма.

Како су сви евалуирани курсеви изборни, у евалуацији сваког курса учествовао је различит број студената. Будући да се два нова курса на основним студијама изводе на вишим годинама студија, а новим програмом акредитације је обухваћена актуелно само садашња прва година студената (школска 2015/2016), ова два курса реализована су као додатни програми чије је похађање било волонтерско, а вредновани су као додатак диплома за студенте који су их похађали и успешно завршили. Од укупно 38 уписаних студената на мастер академским студијама социјалног рада, у евалуацији је учествовало 26, а од уписаних 22 студента на мастер академским студијама социјалне политике, евалуација је обухватила 7 студената који су слушали нови изборни предмет. У пилотирање нових курсева на основним студијама, било је волонтерски укључено по 15 студената III и IV године (Табела 1).

Табела 1. Број студената који су учествовали у евалуацији програма

Програми	Број испитаника	Процент
Основне студије социјалне политике и социјалног рада	30	47.6
Мастер академске студије социјалне политике	7	11.1
Мастер академске студије социјалног рада	26	41.3
Укупно	63	100.0

Од укупног броја студената који су учествовали у евалуацији (N=63), у евалуацију појединих курсева били су укључени готово сви који су их похађали. Број студената који су учествовали у евалуацији по курсевима је следећи (Табела 2).

Табела 2. Број студената који су учествовали у евалуацији по курсевима

Курсеви	Број испитаника	Процент
Анализа социјалних политика	7	11.1
Антисоцијално понашање	12	19.0
Групна динамика и групни процеси	11	17.5
Мултикултурални социјални рад и антидискриминативне и антиопресивне праксе	3	4.8
Системски приступ у социјалном раду	15	23.8
Комуникацијске вештине	15	23.8
Укупно	63	100.0

Најмање студената је учествовало у евалуацији курса *Мултикултурални социјални рад и антидискриминативне и антиопресивне праксе* (свега три), затим *Анализе социјалних политика* (7 студената), док је остале курсеве проценило између 10 и 15 студената.

Евалуација програма спроведена је и на крају зимског и летњег семестра, по завршетку курсева. У зимском семестру обухваћено је 33 студента мастер академских студија, а у летњем 30 студената основних академских студија. У узорку је било 53 студенткиње (84%) и 10 студената (16%). С обзиром да се ради о мастер програмима, међу студентима је четворо запослено, а 20 њих волонтира, док је 32 незапослено (од тога 30 студената основних студија), а седам њих није одговорило на ово питање. Просечна оцена студената из узорка је висока, преко осам, с обзиром да се ради о мастер студијском програму или додатној настави на основним студијама на добровољној бази.

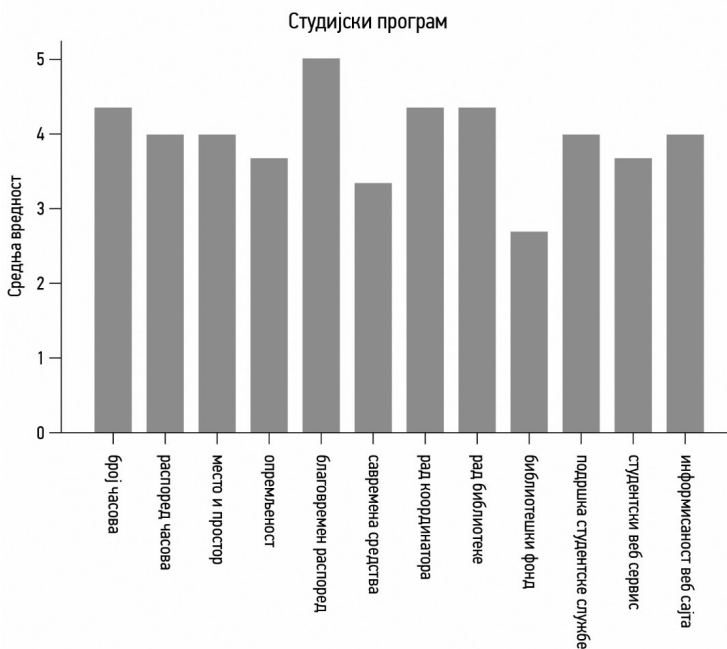
3.1. Процена организације, садржаја, квалитета и корисности курсева

Присуство предавањима је било редовно у највећем броју случајева (80%) или углавном редовно, а свега двоје студента је долазило нередовно. Професори су редовно одржавали наставу према мишљењу 90% студената.

Када је у питању организација наставе, с обзиром да се курсеви организују први пут, оцене су веома високе (Графикон 1). Укупно 73% студената је проценило организацију као одличну, 17.5% као врло добру, а свега њих неколико дало ниже оцене.

Просечном оценом скоро 5 оцењено је ажурно информисање студената и достављање распореда наставе на време, а оценом изнад 4 оцењени су број и распоред часова, као и простор за одржавање наставе, затим рад координатора, подршка стручне службе и информативност веб сајта. Слабије су процењени (од 3 до 3.5) библиотечки фонд и коришћење савремених средстава наставе.

Графикон 1. Процена различитих аспеката организације наставе

На питања о организацији студијског програма, испитаници су похвалили рад студентске службе и web-сервиса. Такође, били су једногласни у оцени доступности литературе и адекватности просторија у којима се настава изводила, истичући да је литература доступна (на модулу Социјална политика и бесплатна), а просторије адекватне. Замерки није било ни на распоред и број часова.

Испитаници су се углавном сложили да су часови практично организовани и да их има довољно. С једне стране, због радног времена и путовања оних који долазе из места ван Београда, студенти сматрају да је боље што се настава одвија суботом. Међутим, како је то онда целодневна настава (по четири часа из два предмета), а исти предмети се слушају сваке друге недеље, долази до замора студената и губитка континуитета. С друге стране, часо-

ви који би се одвијали четири дана у недељи, скоро свако поподне по два часа из четири курса, били би велико оптерећење за студенте, а неодржива организација за оне који путују из унутрашњости. То илуструју и сами одговори који истичу и предности и недостатке овакве организације:

Другачија динамика организовања предавања би била кориснија.

Мислим да имамо довољан број часова, само је питање продуктивности због начина на који су часови организовани (блок наставе од три сата).

Што се предавања из једног курса одвијају две недеље и што нису правилно распоређена, па се на тај начин губи континуитет. Превелики је интервал између предавања (две недеље), па већина нас заборави о чему је било речи на претходном предавању. Такође, ради се 3 сата у континуитету, па ретко ко од нас има концентрацију три сата.

Мени се чини да је практично организован програм због људи који раде.

Због људи који не живе у Београду и због оних који раде, мислим да је у реду да часови буду викендом у виду блок наставе, тако да мислим да је распоред у суштини добар.

Када су у питању предности и недостаци/ограничења у погледу организације наставе, наставници су истакли да им је одговарала блок настава, будући да су групе мање него на основним студијама успевали да обраде тему у целости. Као недостатак већина је напомињала неадекватан простор за одржавање предавања, јер вежбање захтева отворен простор, а не класичне слушаонице, али и у том погледу им је углавном студентска служба излазила у сусрет. Предлози за унапређење предмета су се углавном кретали у погледу остваривања више практичног рада и вежби, што је од стране наставника процењено као изузетно значајно (*Апсолутно недостаје пракса, нема је на мастеру, а мислим да је преко потребна*).

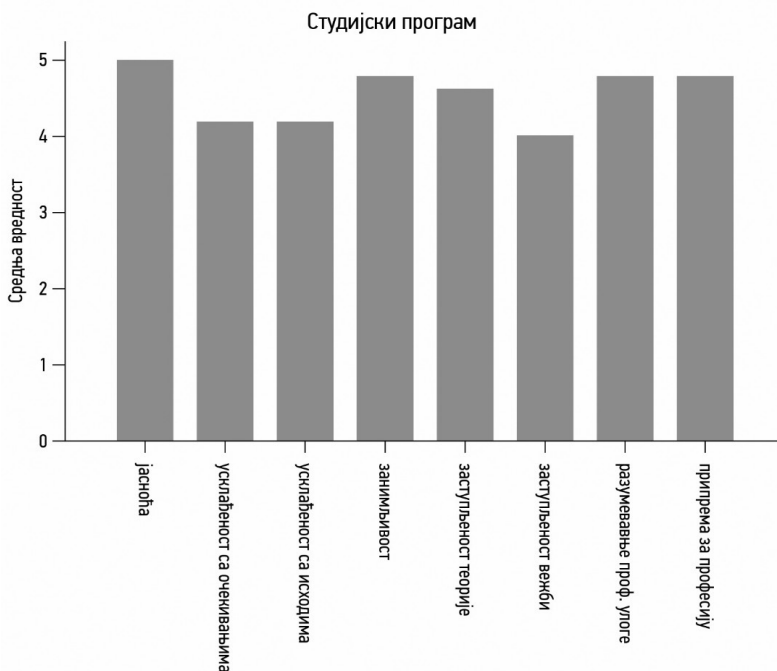
3.2. Степен задовољства садржајем и квалитетом наставе код студената

Процена садржаја понуђених курсева оцењена је веома високо (Графикон 2). Скоро 70% студената дало је садржају наставе највишу оцену, а њих 25% оценило је курсеве као врло добре. Свега 5 студената дало је садржају програма оцену испод 4.

Посматрано према различитим критеријумима садржаја курсева, све просечне оцене крећу се у распону између 4 и 5, односно

највећи број аспеката садржаја програма има одличну оцену преко 4.5, а посебно јасноћа и занимљивост наставе, припремљеност предавача и њихово разумевање улоге, као и заступљеност теорије, док су усклађеност са очекивањима и исходима програма, као и заступљеност вежби оцењени мало ниже, али такође оценама преко 4.

Графикон 2. Степен задовољства студената садржајем наставе

Мањи број студената, свега петоро, проценило је и мастер програм у целини. Из табеле се уочава да су студенти веома задовољни и програмом у целини, који својим аспектима садржаја не одступа битно од квалитета садржаја нових курсева.

На питања која се односе на садржај студијског програма/ курсева већина студената у обе фокус групе се сагласила да је сам програм/курс занимљив. Испитаници су програм/курсеve описивали придевима занимљив, користан, практичан, актуелан. Оно што је по речима испитаника допринело да сам програм/курсеви буду занимљиви је стицање конкретних знања и њихова практична примена, као и подстицање критичког мишљења. Испитаници су били подељени када је реч о заступљености теоријских/практич-

них питања. Већина испитаника сматра да доминирају практична питања, троје испитаника сматра да су и теоријска и практична питања подједнако заступљена, док само једна испитаница сматра да је теорија та која доминира. На питање о јасноћи и релевантности изучаваних садржаја готово сви испитаници су се сложили да су изучавани садржаји били јасни, релевантни и конкретни, осим једне испитанице која је истакла да су јој неки садржаји били конфузни. Одговори студената то илуструју:

Више се потенцира креативни рад, који није пука репродукција литературе, већ се захтева критичко мишљење и изношење става и виђења које имамо у неким областима.

Допада ми се то што су мање групе, па може боље да се ради.

Отворена је нова сфера информација.

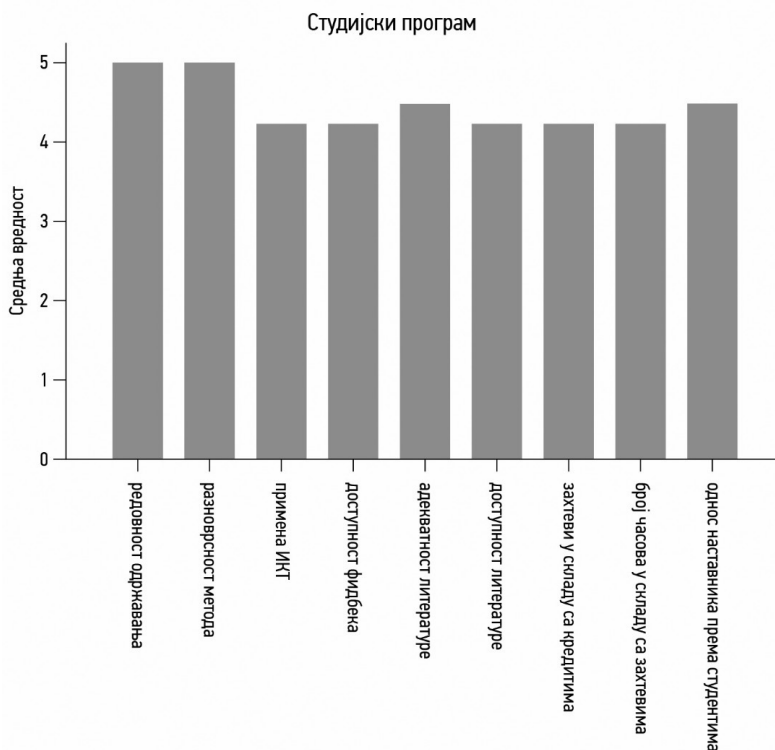
Предавања су више структурирана него што је то случај на основним студијама.

Одговорност у вези са предавањима, предиспитним обавезама је пребачена више на студенте.

Када је у питању допринос садржаја студијског програма у односу на радну улогу социјалног радника наставници су објаснили како је начин рада са корисницима веома повезан са социјалним радом и у вези са социјалним радом. Упућивање на службе, рад са корисницима је у складу са универзалним приступом у социјалном раду. Наставници су настојали да креирају предмет у складу са савременим захтевима социјалног рада Теоријски садржаји предмета имају фокус на значајне области у социјалном раду и социјалној заштити. Сама теорија је релевантна за разумевање суштине предмета. Релевантна је за развој критичког мишљења, вештина и етичке свести у раду са корисницима.

Квалитет наставе је такође оцењен највишом оценом од већине студената (68.3%), док остали оцењују квалитет наставе као врло добар (Графикон 3). Свега су по три студента дала оцене 2 или 3. Сви аспекти квалитета наставе су процењени од стране студената високим оценама, у просеку око 4.5, а највише су процењени разноврсност метода и редовност одржавања наставе. Однос професора према студентима и адекватност литературе су такође процењени оценама преко 4.5.

Графикон 3. Степен задовољства студената квалитетом наставе

На питања о квалитету наставе сви испитаници су се сложили да је литература била адекватна и корисна. Сви испитаници су оценили као коректан однос наставника према студентима:

Однос је бољи него на основним студијама. Због мањих група, боља је комуникација између професора и студената и односи су коректни.

Није примећена пристрасност професора, коректни су у односу са студентима.

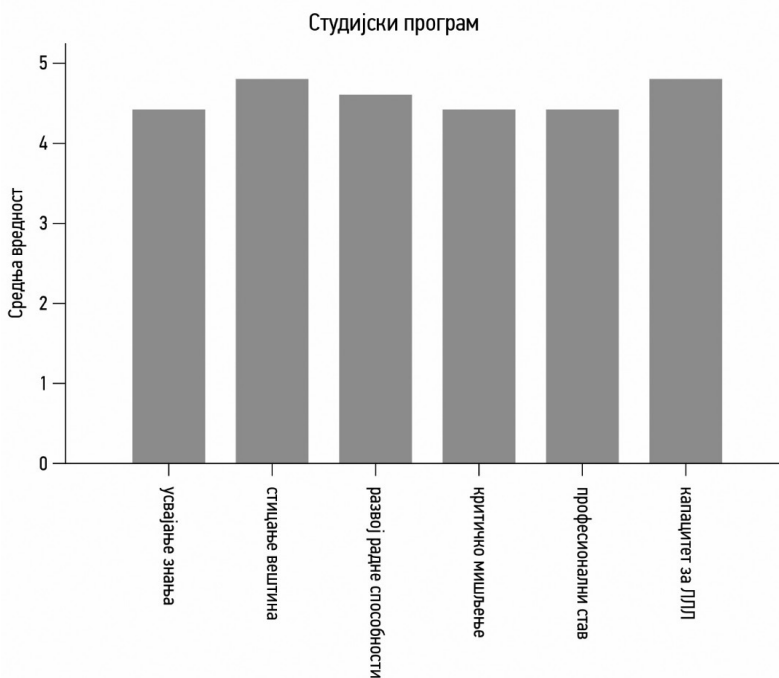
Сви професори су нам били доступни. Могли смо да их контактирамо путем маил-а по питању свих дилема које смо имали у вези са предметом. Однос је задовољавајући.

На крају, сви испитаници су изразили задовољство због уписа на овај студијски програм. Као најчешће разлоге за такав свој став истицали су стицање нових и продубљивање постојећих знања.

Када је у питању корисност предмета у погледу развоја компетенција и вештина као и целоживотног учења, сви наставници су истакли да су предмети формулисани тако да укључују савладавање потребних вештина, а остављају простор за континуирано усавршавање.

Корисност програма од стране студената вреднована је у 65.1% случајева као одлична, а у 28.6% као веома добра (Графикон 4). Све просечне оцене различитих аспеката корисности програма су такође око 4.5, а највише се показало корисним стицање вештина и капацитета за целоживотно учење, мада су, поред стицања знања, и развој критичког мишљења и способност формирања професионалних ставова, као веома важних аспеката програма, процењени веома високо.

Графикон 4. Степен задовољства студената корисношћу наставе

Приступ професора, рад у малој групи, практични задаци и конкретни примери су ствари које су испитаници у већи случајева наводили као оно што им је највише помогло у усвајању нових знања.

Свакако, то што је била мала група, блискост професора када је у питању рад у мањој групи. Ми смо били опуштенији за рад и комуникацију, као и практичне вежбе.

Мени су највише помогли конкретни примери и вежбе симулације у којима смо учествовали, као и то што су нас остале наше колеге и професорке исправљали ако негде погрешимо, помагали ако нам је била неопходна помоћ.

Испитаници су најчешће истицали игру улога (*role-play*), вештину слушања, рефлексивни дневник, дрво проблема и циљева као конкретне вештине/знања која су усвојили. Такође, испитаници су били једногласни у оцени да су стечена знања/вештине подстакли њихово критичко мишљење.

Испитаници су потврдно и готово једногласно одговорили и на питање које се тиче спремности за рад у систему социјалне заштите. Сви су се сложили да су након завршеног студијског програма/одслушаних курсева спремнији за рад у систему социјалне заштите, наравно уз адекватно менторство.

Мислим да уз адекватно менторство јесам спреман за рад у систему социјалне заштите.

Ја се осећам спремније у смислу да је овај курс мени на неки начин подигао самопоуздање. Сада имам јаснију структуру шта треба да радим, шта смем, а шта не смем да питам, шта треба да кажем, како треба да се понашам – то ми је дало неке смернице и мало ми је подигло самопоуздање.

Ја се осећам спремнијим за рад јер сам стекао неке вештине које могу да применим не само у професионалном раду, већ и у свакодневном животу.

Сви испитаници су истакли да је овај студијски програм/курс подстакло у њима жељу да се даље усавршавају у овој области.

Да, свакако да су подстакли. Ја сам генерално уписала социјални рад зато што сам то заиста и желела, а ово ми је само још више продубило жељу да наставим да стичем нова знања, како теоријска тако и практична, из ове области. Додала бих да су нам дали добру основу за даље усавршавање.

Квалитет професора је процењен највишим оценама. Укупно 82.5 студената сматра да су професори одлични, док је поново само петоро студената дало професорима оцену испод 4. Асистенти нису учествовали у извођењу наставе, сем у случају једног курса на основним студијама, а њен рад је процењен највишом просечном оценом 5.

Евалуација програма у целини је урађена само као допуна евалуације нових курсева и урађена је на малом броју студената (N=5). Овде ће бити приказане само просечне оцене свих до сада описаних елемената евалуације, које показују веома висок степен задовољства студената мастер програмом социјалног рада у целини.

Табела 3. Процена студената о садржају, квалитету и корисности курсева

	N	Min.	Max.	M	SD
Јасноћа	5	5	5	5.00	.000
Усклађеност са очекивањима	5	3	5	4.20	.837
Усклађеност са исходима	5	3	5	4.20	.837
Занимљивост	5	4	5	4.80	.447
Заступљеност теорије	5	3	5	4.60	.894
Заступљеност вежби	5	2	5	4.00	1.225
Разумевање проф. улоге	5	4	5	4.80	.447
Припрема за професију	5	4	5	4.80	.447
Садржај – укупна оцена	5	4	5	4.80	.447
Број часова	5	4	5	4.60	.548
Распоред часова	5	3	5	4.20	.837
Место и простор	4	3	5	4.25	.957
Опремљеност	4	3	5	4.00	1.155
Благовремен распоред	5	5	5	5.00	.000
Савремена средства	5	3	5	4.00	1.000
Рад координатора	5	4	5	4.60	.548
Рад библиотеке	5	4	5	4.60	.548
Библиотечки фонд	5	2	5	3.60	1.517
Подршка студентске службе	5	3	5	4.40	.894
Студент web servis	5	3	5	4.20	1.095
Информативност web сајта	5	2	5	3.80	1.304
Организација – укупна оцена	5	3	5	4.00	.707

Усвајање знања	5	3	5	4.40	.894
Стицање вештина	5	4	5	4.80	.447
Развој радне способности	5	4	5	4.60	.548
Критичко мишљење	5	3	5	4.40	.894
Професионални став	5	4	5	4.40	.548
Капацитет за LLL	5	4	5	4.80	.447
Корисност – укупна оцена	4	4	5	4.75	.500
Редовност одржавања	5	5	5	5.00	.000
Разноврсност метода	5	4	5	4.80	.447
Примена ИКТ	5	3	5	4.40	.894
Доступност feedback-a	5	3	5	4.40	.894
Адекватност литератури	5	4	5	4.40	.548
Доступност литератури	4	4	5	4.25	.500
Захтеви у складу са кредитима	5	4	5	4.20	.447
Број часова у складу са захтевима	5	3	5	4.40	.894
Однос наставника према студентима	5	4	5	4.40	.548
Квалитет наставе – укупна оцена	5	4	5	4.40	.548

Најбоље је процењен садржај програма (4.80) и његова корисност (4.75), док је организација наставе нешто слабија, али и даље веома добро оцењена (4.0). Конкретни проблем у организацији могу се сагледати из наредне квалитативне евалуације курсева и програма.

Студентске процене су допуњене и отвореним питањима о снагама и слабостима програма. Квалитативна анализа одговора на основу појединачних одговора истиче да су снаге програма у одржавању практичних вежби и раду на конкретним случајевима кроз студије случаја кроз које се развијају вештине и продубљује стечено знање са основних студија и подстиче критичко мишљење, као посвећеност професора настави и студентима.

Што се слабости програма тиче, према мишљењу свега неколико студената, оне се односе на недовољну организацију предиспитних обавеза и касну организују предавања, затим неблаговремено истицање распореда испита, да се предавања не одржавају у континуитету, тако да је тренутни распоред густ и напоран, а

студент преоптерећени дужином блока предавања, чиме се губи се продуктивност у раду.

Предлози неколико студената се односе на бољу информисаност студената о обавезама, боља организацију предавања у смислу континуитета предавања и скраћивање времена трајања блокава наставе, односно промену динамике распореда предавања.

ЛИТЕРАТУРА

- Бако Розалија, *Развојне вјештине НВО-а – Евалуација и мониторинг*, Регионални центар за околиш за централну и источну Европу, 2002.
- Жегарац Невенка, Бркић Мирослав, Цамоња-Игњатовић Тамара, *Оперативно планирање у центрима за социјални рад*, Републички завод за социјалну заштиту, Београд, 2010.
- Patton Michael Quinn, *Qualitative Research and Evaluation Methos*, (3rd ed.), Sage Publications, Inc., Thousand Oaks, London, New Delhi, 2002.
- Simmons Bora, *Designing Evaluation for Education Projects*, Office of Education and Sustainable Development, NOAA, USA, 2005.

**Tamara Dzamonja-Ignjatovic,
Anita D. Burgund, Marina Z. Pantelic**

STUDENT EVALUATION OF CURRICULUM SOCIAL POLICY AND SOCIAL WORK

Resume

Evaluation of the value of this study program is to assess the satisfaction of its direct beneficiaries - in this case the students of social policy and social work. The aim of this paper is to present the evaluation results of the study programs of bachelor and master academic studies of Social policy and Social Work at The Faculty of Political Sciences University of Belgrade. The evaluation focuses on the organization and content of the study programs, relationship between students and teachers, , as well as the strengths and weaknesses of these programs and the manner of their improvement. Reaserch is conducted in the period from January to June 2016, and it consisted of focus groups with students and individual interviews with teachers in order to collect the necessary data. Results showed that students and teachers are satisfied with introduced innovations, especially the content of these courses and the quality of teaching that allows them to further develop their knowledge and practical skills relevant for future practice. They emphasized

the growing need to improve practice, as well as different teaching arrangements, in relation to the real possibilities of students for attendance, present solutions are most suitable, despite the difficulties. It would be very useful in the future to reduce both the number of theoretical and politicology subjects and expand the number of classes of existing courses or to enrich the content of the program with some courses relevant to social protection, although at this time it is not realistic.

Key words: evaluation, study program, social workers, policy.

---

* Овај рад је примљен 1. децембра 2016. године а прихваћен за штампу на састанку Редакције 26. децембра 2016. године.